TÜRKİYE YÜZYILI | 100 TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN YÜZÜNCÜ YILI

Uluslararası

12. ÜSKÜDAR SEMPOZYUMU

165 Bilim İnsanının Katılımlarıyla

13 - 14 - 15 Ekim 2023

www.uskudarsempozyumu.com

Bağlarbaşı Kongre ve Kültür Merkezi

TEBLİĞ ÖZETLERİ

ÜSKÜDAR BELEDİYESİ

uskudarbld

www.uskudar.bel.tr / 444 0 875

iyi ki ÜSKÜDAR var!

Hilmi Türkmen

BELEDİYE BAŞKANI

Uluslararası

12. ÜSKÜDAR SEMPOZYUMU

165 Bilim İnsanının Katılımlarıyla

13 - 14 - 15 Ekim 2023

www.uskudarsempozyumu.com

Bağlarbaşı Kongre ve Kültür Merkezi

TEBLİĞ ÖZETLERİ

Editör:
Coşkun YILMAZ

ISBN: 978-605-9719-98-8

SEMPOZYUM YÖNETİMİ

KOORDİNATÖR
Coşkun Yılmaz / Marmara Üniversitesi

BİLİM KURULU
Mehmet Âkif Aydın (Başkan) / İstanbul Medipol Üniversitesi
Abdurrahim Benhedda / Doha Enstitüsü
Ahmet Emre Bilgili / Türkiye Maarif Vakfı
Al Mahdi Al Rawadieh / Ürdün Üniversitesi
Beşir Ayvazoğlu / İslam Araştırmaları Merkezi
Cevdet Erdöl / Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Erhan Afyoncu / Milli Savunma Üniversitesi
Erol Özvar / Yükseköğretim Kurulu
Fatma Çiçek Derman / İstanbul Haliç Üniversitesi
Gülfettin Çelik / İstanbul Medeniyet Üniversitesi
M. Fatih Andı / Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Feridun M. Emecen / İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi
Hayati Develi / İstanbul Üniversitesi
Hedda Reindl-Kiel / Ludwig-Maximilians Üniversitesi
İdris Bostan / İstanbul Üniversitesi
İskender Pala / Kültür Üniversitesi
İsmail E. Erünsal / İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi
Machiel Kiel / (E) Utrecht Üniversitesi
Mahmut Ak / Yükseköğretim Kurulu
Mehmet İpşirli / İstanbul Medipol Üniversitesi
Murat Gül / İstanbul Teknik Üniversitesi
Mustafa İsmet Uzun / Marmara Üniversitesi
Mustafa Kurt / Marmara Üniversitesi
Mustafa Sabri Küçükaşcı / Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Mürteza Bedir / İslam Araştırmaları Merkezi
Nalan Türkmen / Marmara Üniversitesi
Nihat Öztoprak / Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Nuriye Garipağaoğlu / Marmara Üniversitesi
Saadettin Ökten / (E) Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Sebahattin Aydın / Sağlık Bakanlığı
Şekip Benafri / Cezayir II Üniversitesi
Tufan Ş. Buzpınar / İstanbul Medipol Üniversitesi
Turhan Kaçar / Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

DÜZENLEME KURULU

Coşkun Yılmaz / Marmara Üniversitesi
Zekeriya Şanlıer / Üsküdar Belediyesi
Cemalettin Şahin / Marmara Üniversitesi
Cengiz Tomar / IRCICA
Uğur Demir / Marmara Üniversitesi
Yunus Uğur / Marmara Üniversitesi
Coşkun Ünsal / Milli Savunma Üniversitesi
Engin Çetin / Marmara Üniversitesi
Hasan Yapıcı / Milli Savunma Üniversitesi
Serkan Osmanlıoğlu / Milli Savunma Üniversitesi
Gülsüm İsmailoğlu / Üsküdar Belediyesi
Mesut Meyveci / Üsküdar Belediyesi
Hüseyin Hilmi Erdem / Üsküdar Belediyesi

Kadıasker Mülâzemet Defterlerinde Üsküdar Kökenli Âlimler (1756-1776)

Ferit Arı
Kayseri Üniversitesi

Osmanlı Devleti'nde ilmiye sınıfını ele alan ulemâ konulu eserler, âlimler hakkında önemli boşlukları doldurmasının yanı sıra yetiştikleri muhit ile alakalı mühim bilgiler sunmaktadır. Nitekim ulemâ biyografileri üzerinden yapılan prosopografik incelemeler bu amaca hizmet etmektedir. Buradan yola çıkarak Osmanlı ulemâsının hangi havzalarda yetiştikleri sorusu cevaplanması gereken kritik bir mesele olarak düşünülebilir. Buradan hareketle, Osmanlı ilmiyesinin beslendiği önemli bir memba olan Üsküdar'da yetişen âlimlerin kimler oldukları çalışmamızın konusunu oluşturmaktadır.

Bildirinin temel amacı, incelenen ulemâ arasında Üsküdarlı olanların kimler oldukları, mesleğe hangi yol ile girdikleri ve sosyal tabanları hakkında bilgiler sunmaktır. Osmanlı Devleti'nde medrese tahsilinin ardından kadı veya müderris olmak isteyen dânişmendler Rumeli kadıaskerinin tuttuğu mülâzım defterine kaydolmaları gerekmekteydi. Bu sebeple çalışmada kullanılan ana veri kaynağın söz konusu defterlerdir. 1756-1776 dönemi ile sınırlandırılan araştırmamızda 9 adet mülâzemet defteri seçilerek Üsküdar kökenli âlimler tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu sayede ulemânın sosyal yapısı hakkında genel bilgiler sunulmakla birlikte, özelde Üsküdar kökenli olanları ile ilgili bir fikir ortaya konularak, Üsküdar'ın İmparatorluk için ilmiye sınıfında tuttuğu yerin anlaşılmasına katkı sağlanması hedeflenmektedir.